

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра журналістики та мовної комунікації

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан гуманітарно-педагогічного факультету
Інна САВИЦЬКА
“_____” _____ 2024р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри
журналістики та
мовної комунікації
протокол № 9 від «08» квітня 2024 р.

В.о. завідувача кафедри
Марина НАВАЛЬНА

”РОЗГЛЯНУТО ”

Гарант ОП «Журналістика»
професор кафедри журналістики
та мовної комунікації
Світлана ХАРЧЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОВА І ПОЛІКУЛЬТУРНІ КОМУНІКАЦІЇ

Галузь знань 06 Журналістика
Спеціальність 061 «Журналістика»
Освітня програма «Журналістика»
Факультет гуманітарно-педагогічний
Розробник: д. філол. н., проф. Степаненко М.І.

Київ – 2024

Опис навчальної дисципліни

Мова і полікультурні комунікації

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	061 – Журналістика	
Освітня програма	Журналістика	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Рік підготовки (курс)	1	
Семестр	7	
Лекційні заняття	15 год.	
Практичні, семінарські заняття	30 год.	
Лабораторні заняття	год.	
Самостійна робота	105 год.	
Індивідуальні завдання	год.	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3 год.	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: оволодіти комплексом знань про сутність мови, її функції, про полікультурну комунікацію і вплив національно-культурних чинників на процес спілкування, засвоїти основні поняття і категорії мови як засобу комунікації між представниками різних народів, аспекти мовного коду в міжкультурній комунікації, національно-культурну специфіку мовленнєвого етикету, оволодіти навичками коректного спілкування в межах міжкультурних контактів, навчитися самостійно аналізувати ситуації та отримати навички уникнення міжособистісних конфліктів у процесі спілкування з представниками інших культур.

Завдання вивчення дисципліни «Політичний піар» :

- опанування знань щодо основних категорій полікультурної комунікації ;

- поглиблення відомостей про зміст і функції мови як суспільного явища і як найважливішого засобу комунікації;
- розширення знань щодо типів культур і міжкультурних стилів спілкування;
- розширення знань про концептуальну картину світу, мовну картину світу;
- ознайомлення з вербальними і невербальними особливостями полікультурної комунікації;
- оволодіння основними комунікативними стратегіями та практиками міжкультурного ділового спілкування.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі журналістики.

загальні компетентності (ЗК):

- ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК07. Здатність працювати в команді.
- ЗК11. Здатність спілкуватися державною мовою.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

- СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.
- СК02. Здатність формувати інформаційний контент
- СК04. Здатність організовувати й контролювати командну професійну діяльність.
- СК06. Здатність до провадження безпечної медіадіяльності.

програмні результати (ПРН):

- ПР02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції.
- ПР03. Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами.
- ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел. . Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.
- ПР07. Координувати виконання особистого завдання із завданнями колег.
- ПР11. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою.
- ПР16. Планувати свою роботу та роботу колег, спрямовану як на генерування інформаційного контенту, так і створення медіапродукту, а також його промоцію.
- ПР17. Розміщувати оперативну інформацію про свій медіапродукт на доступних інтернет-платформах.

**2. Програма та структура навчальної дисципліни для:
повного терміну денної (заочної) форми навчання;**

Назви змістових розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд	с. р.		л	п	лаб.	інд	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Вплив національно-культурних чинників на процес комунікації												
Тема 1. Міжкультурна комунікація як наука. Основні категорії міжкультурної комунікації. Становлення міжкультурної комунікації як науки. Міжкультурна комунікація в системі наук . Нація, народ, етнос Національно-етнічна свідомість. Менталітет. Етос. Національний стереотип . Національно-культурний символ. Картина світу і концептосфера нації.	19	2	4			13						
Тема 2 . Картина світу і концептосфера нації. Проблеми міжкультурної комунікації.	19	2	4			13						
Тема 3. Діалог культур як форма міжкультурної співпраці. Типи культур і міжкультурні стилі комунікації. Спільне та відмінне у мовах і культурах світу.	19	2	4			13						
Тема 4. Аспекти мовного коду в міжкультурній комунікації. Взаємодія лінгвокультур як основа міжкультурної комунікації.	20	2	4			14						
Разом за змістовим розділом 1	77	8	16			53						
Змістовий модуль 2. Національно-культурна специфіка спілкування												
Тема 5. Вербальні особливості міжкультурної комунікації	19	2	4			13						
Тема 6. Невербальні особливості міжкультурної комунікації	19	2	4			13						
Тема 7. Проблеми міжкультурного розуміння співрозмовників. Комунікативний паспорт учасників спілкування.	19	2	4			13						
Тема 8. Міжкультурна взаємодія в контексті ділової комунікації. Проблеми перекладу в	16	1	2			13						

міжкультурній комунікації. Поняття “мовного ставлення” в міжкультурній комунікації.											
Разом за змістовим розділом 2	73	7	14			52					
Усього годин	150	15	30			105					

3. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Мова, її функції. Комунікація як процес. Моделі комунікації. Види комунікації. Мова та мовлення.	4
2	Концептуальна картина світу. Мовна картина світу. Картина світу і концептосфера нації. Проблеми міжкультурної комунікації..	4
3	Міжкультурні стилі комунікації. Роль мови й культури в соціалізації особистості.	4
4	Національно-культурні мовні символи і стереотипи. Стереотипізація. Етнічні, національні стереотипи.	3
5	.Вербальні особливості міжкультурної комунікації. Сутність мовленнєвого етикету.	4
6	Невербальні особливості міжкультурної комунікації. Національні особливості паралінгвістичних засобів.	4
7	Проблеми міжкультурного розуміння співрозмовників.	4
8	Міжкультурна взаємодія в контексті ділової комунікації. Проблеми перекладу у міжкультурній комунікації. Мова, міжкультурна комунікація та конфліктологія.	3

4. Темі самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Мова, її функції. Комунікація як процес. Моделі комунікації. Види комунікації. Мова та мовлення.	13
2	Концептуальна картина світу. Мовна картина світу. Картина світу і концептосфера нації. Проблеми міжкультурної комунікації	13
3	Міжкультурні стилі комунікації. Роль мови й культури в соціалізації особистості	13
4	Національно-культурні мовні символи і стереотипи. Стереотипізація. Етнічні, національні стереотипи	13
5	Вербальні особливості міжкультурної комунікації. Сутність мовленнєвого етикету.	13
6	Невербальні особливості міжкультурної комунікації. Національні особливості паралінгвістичних засобів.	13
7	Проблеми міжкультурного розуміння співрозмовників .	13
8	Міжкультурна взаємодія в контексті ділової комунікації. Проблеми перекладу у міжкультурній комунікації. Мова, міжкультурна комунікація та конфліктологія	13

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати;
- виконання творчих завдань;
- захист практичних робіт;
- захист творчих робіт.

6.Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти;
- як аналіз журналістських текстів;
- брейнстормінг, обговорення;
- рольові та ділові ігри;
- оперативна оцінка фактів і дій („галерея думок”);
- творчий проєкт.

7.Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне опитування;
- письмове опитування;
- модульне тестування;
- командні проєкти;
- реферати, есе;
- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах.

8.Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни **R**_{дис} (до 100 балів)

одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{НР}$ (до 70 балів): $R_{дис} = R_{НР} + R_{ат}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;
- семестрові завдання для самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни;
- матеріали поточного та підсумкового контролю (контрольні завдання до практичних занять).

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Абрамович С.Д., Чікарькова М.Ю. Мовленнєва комунікація: підручник. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2013. 464 с.
2. Білоконенко Л. А. Українськомовний міжособистісний конфлікт : монографія / Л. А. Білоконенко. Київ : Інтерсервіс, 2015. 335 с.
3. Коч Н. В. Міжкультурна комунікація: навч. посіб. / Н. В. Коч. Миколаїв : Видавництво «ЧП Румянцева А. В.», 2017. 200 с.
4. Міжкультурна комунікація в контексті глобалізаційного діалогу: стратегії розвитку : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, 25–26 листопада 2022 р., м. Одеса. Ч. 1. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2022. 384 с. <http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/18863/1/%D1%81327-329.pdf>

Додаткові

1. Бацевич Ф.С. Словник термінів міжкультурної комунікації . Київ: «Довіра», 2007. 205 с
2. Бойчук Н.В. Переклад як засіб міжкультурної комунікації. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://philology.knu.ua/library/zagal/Movni_i_konceptualni_2013_43_1/140_147.pdf
3. Буркало Н.І. Соціально-психологічні аспекти міжкультурної комунікації. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://www.rusnauka.com/11_NPE_2013/Psihologia/12_134480.doc.htm
4. Введенська Т.Ю. Методичні рекомендації по організації самостійної роботи студентів до курсу «Проблеми міжкультурної комунікації та перекладу». Дніпро : ДВНЗ «НГУ», 2014. 54 с.
5. Осипов П.І., Міжкультурна комунікація: проблеми і перспективи. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <https://lib.chmnu.edu.ua/pdf/zbirnuku/7/8.pdf>
6. Осипов П.І. Про деякі аспекти міжкультурної комунікації [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/zbirnuku/13/3.pdf>
7. Палько І. М. Міжкультурна комунікація як чинник формування міжкультурної толерантності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://eprints.zu.edu.ua/5402/1/%D1%81%D1D1%8F_4.PDF
8. Сенченкова Т. Комунікація як чинник діалогу культур // Держава і суспільство [Електронний ресурс]. - Режим доступу: :

<http://www.scribd.com/doc/53461757/%D0%9A%D0%9E%D0%9C%D1%83%D0>.

9. Шумський О. Л. Професійна комунікація правоохоронців у контексті міжкультурної взаємодії. // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. - 2013 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : file://Vnadps_2013_2_18.pdf

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Електронні ресурси НБУВ <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/>
2. Лінгвістичний портал MOVA.info <http://www.mova.info/>
3. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/>
5. Український лінгвістичний портал <https://www.ulif.org.ua/>